

ЗМІСТ

БІОГРАФІЯ АРОНА БОРИСОВИЧА РЕЗНІКА.....	2 – 6
СИСТЕМА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ГАЙВОРОНСЬКОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ № 5.....	7 – 11
ПОРАДИ ВІД А.Б.РЕЗНІКА.....	12 - 22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24 – 25

БІОГРАФІЯ АРОНА БОРИСОВИЧА РЕЗНІКА

В умовах реформування сучасної системи освіти і виховання в ХХІ столітті актуальною є проблема дослідження науково-педагогічної спадщини педагогів-новаторів минулого століття. Реалізація ідей національної освіти й виховання в контексті загальнолюдських цінностей спонукає до вивчення генези вітчизняної науки, що дасть змогу оцінити її сучасний стан, установити залежність педагогічних явищ від певних суспільно-політичних та соціально-культурних чинників, глибоко осмислити позитивний досвід, набутий українською педагогічною

наукою та практикою.

Реформування національної освіти, потребує глибокого вивчення, осмислення, теоретичних надбань та практичного досвіду нагромадженого у II половині ХХ століття, зокрема на Кіровоградщині. Саме в цей період зростає плеяда творчих та ініціативних керівників шкіл: І.Г.Ткаченко, А.Б.Резнік, П.Ф.Козуль, С.Г.Максютін, Г.М. Перебийніс, М. І. Кодак, Г. К. Настасьєв та ін. Але на сьогодні науково-педагогічна діяльність відомих педагогів залишається науково малодослідженою, серед них – Арон Борисович Резнік, сучасник В.О.Сухомлинського, педагог-новатор, директор Гайворонської середньої школи №5.

Арон Борисович Резнік народився 28 травня 1919 року в селі Костянтинівка (тепер Арбузинський район) на Миколаївщині в родині службовця. У 1936 році Арон Борисович став студентом філологічного відділення Одеського державного університету (спеціальність "Учитель російської мови"). Під час навчання в університеті активно займався громадською діяльністю. З жовтня 1940 року навчання в університеті поєднував з роботою на посаді піонервожатога середньої школи № 98 міста Одеси.

Навчання і роботу перервала II Світова війна. На початку війни, Резнік був у складі винищувального батальйону, потім служив у лавах Радянської Армії. В армії, у 1941 році, був направлений до Полтавського автотракторного воєнного училища, яке було дислоковане в місто П'ятигорськ (зараз Ставропольський край, Росія). Брав участь у боях в складі курсантського

батальйону в районі міста Прохолодне. Арон Борисович отримав поранення, тому не закінчив училище.

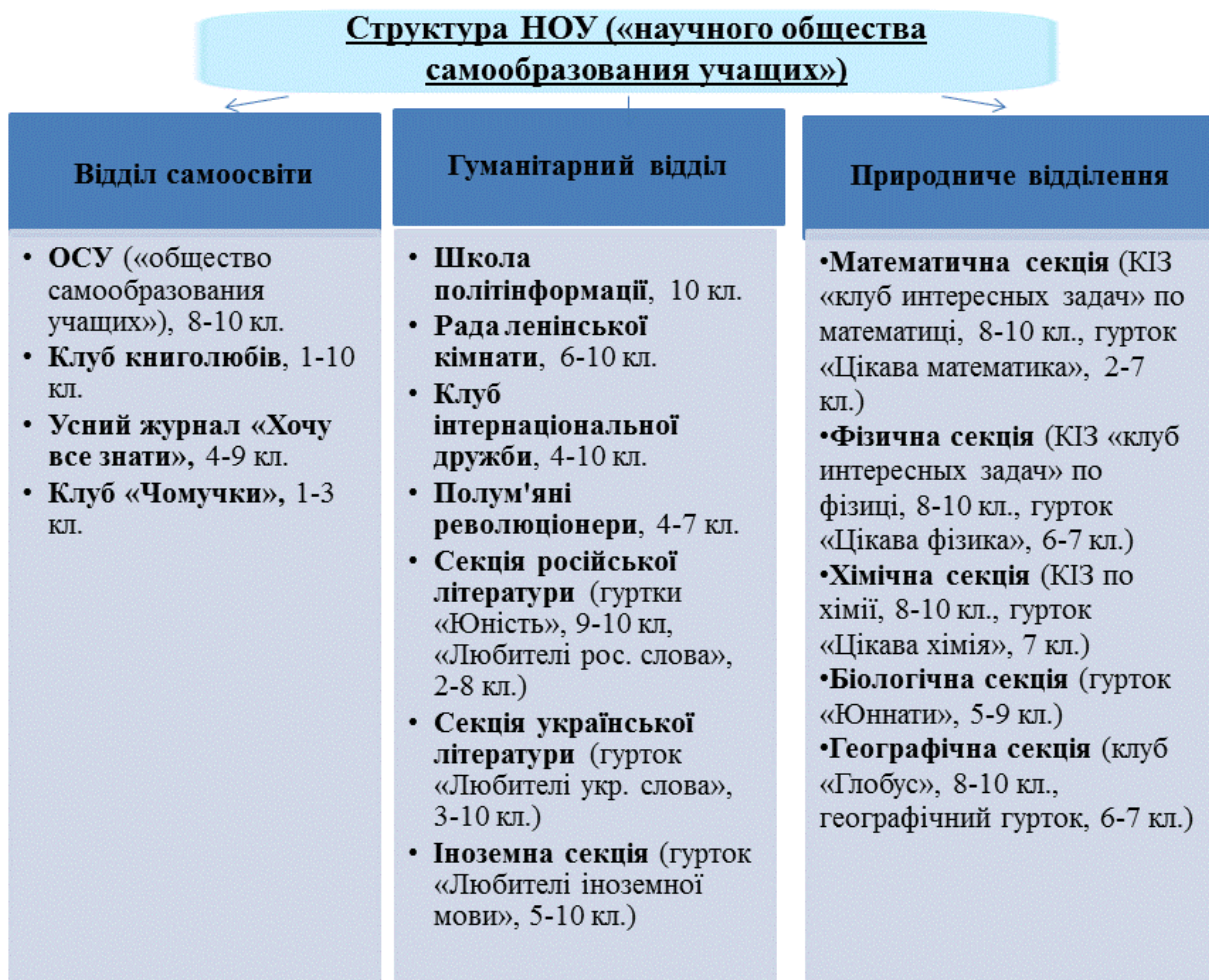
Після закінчення війни Арон Борисович продовжив навчання в Одеському державному університеті. В період навчання, студент брав активну участь в лекційній роботі (в якості лектора обласного Лекційного бюро).

У 1946 році, після закінчення університету направляється на роботу в Гайворон. Першим робочим місцем на Гайворонщині була залізнична школа № 14, яку потім перейменовано в № 53, а з 1959 року – це Гайворонська середня школа № 5.

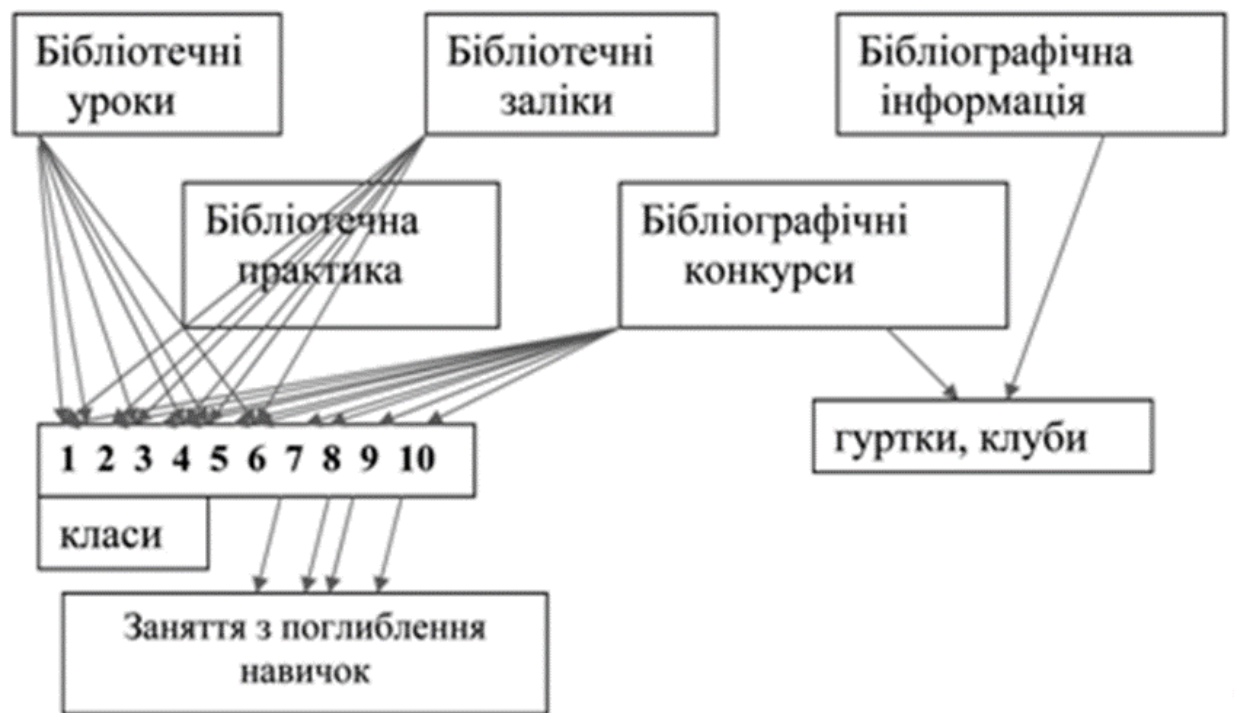
У 1963 році А.Б. Резнік стає заступником директора, виконуючим обов'язки директора, а незабаром і директором Гайворонської середньої школи № 5. На посаді директора Арон Борисович пропрацював з 1963 по 1979 роки, майже 17 років. Це був період творчих пошуків, натхненної та плідної праці, активної новаторської діяльності. Арон Борисович створив якісну систему роботи педагогічного колективу, учнів та батьків. Він створив авторську школу, "школу Резніка", в якій навчали учнів самостійно здобувати знання, прививали любов до книги, виховували глибоке почуття громадянського обов'язку.

Широкомасштабною за своїм розмахом і плідною за результатами була робота А.Б. Резніка і педагогічного колективу Гайворонської школи № 5 над створенням ефективної системи розумового виховання учнів, розвитку їхньої пізнавальної активності. А.Б. Резнік зазначав: "Не можна лише вчити. Необхідно і вчити вчитися. Питання наукової організації навчальної праці, проблем самоосвіти сьогодні постають перед школою як проблеми першочергові, незважаючи на їх надзвичайну складність" [13, с. 349].

Під керівництвом А.Б. Резніка в школі було створене "Товариство самоосвіти" (мовою оригіналу – "НОУ (научное общество самообразования учащихся)", яке включало ефективні форми позакласної роботи з учнями різних вікових груп.

Всі учні Гайворонської середньої школи № 5 з 2 по 10 класи були охоплені гуртковою роботою. Цікавою позаурочною формою самоосвітньої діяльності учнів були КІЗи (Клуб интересных задач). Клуби створювалися для учнів 8-10 класів з фізики, хімії, математики. Члени КІЗу співпрацювали з Московським державним університетом, розв'язували цікаві завдання, які розроблялися викладачами університету, найцікавіші варіанти розв'язку друкувалися у всесоюзному журналі "Квант". В "школі Резніка" панував культ Книги. "Из всех своих командировок, - згадує Євченко А.Г., - Арон Борисович привозил книги, в основном – словари в нашу библиотеку. Он требовал приобщать к чтению всех ребят, начиная с 1 класса. Каждый наш ученик чувствовал себя членом огромной семьи – школьного коллектива. Участие в диспутах, в защите "Фантастических проектов", защите "Нефантастических проектов", участие в вечерах "Мы в мире бойцы", "Экономистом можешь ты не быть, но экономным быть обязан" и другие мероприятия вырабатывали у школьников активную жизненную позицию. Широко практиковались и "защиты интереса". Готовили их ребята под руководством учителей, которые помогали подобрать нужный материал, грамотно выстроить защиту интереса". З метою пропаганди

бібліотечних знань в школі № 5 проводилися такі заходи, сформовані у систему роботи:

Цікавою формою роботою в Гайворонській середній школі № 5 було проведення в кінці року фізкультурних свят.

Будучи директором Гайворонської середньої школи № 5 Арон Борисович Резнік не обходив стороною питання щодо роботи з батьками. Він був ініціатором проведення батьківських конференцій та створення Народного університету педагогічних знань для батьків.

У 1977 році, у Москві, Арон Борисович захищає дисертацію на тему "Спільна діяльність педагогічного колективу та комсомольської організації з формування у старшокласників готовності до самоосвіти". В 1978 році він отримав диплом про присудження вченого звання (№ КПН ПД № 001858 від 19 квітня 1978 року).

Відповідно до наказу по відділі народної освіти від 17 липня 1979 року № 60-к Арон Борисович був звільнений з посади директора Гайворонської середньої школи № 5 у зв'язку з виходом на пенсію. А з 1 вересня 1979 року А.Б. Резнік призначений вчителем історії та суспільствознавства в Гайворонську середню школу № 1. Працюючи вчителем історії в першій школі уроки Арон Борисович проводив з використанням своєї карткової системи.

З 1980 до 1983 року Арон Борисович працював старшим науковим співробітником науково-дослідного інституту трудового навчання і професійної орієнтації Академії педагогічних наук СРСР. Справа в тому, що на базі Гайворонського міжшкільного навчально-виробничого комбінату було створено лабораторію зі здійснення професійної орієнтації від Академії педагогічних

наук СРСР. Керівником цієї лабораторії, на конкурсній основі був обраний А.Б. Резнік. У 1983 році було припинено фінансування лабораторії, і Арон Борисович був звільнений з даної посади у зв'язку з реорганізацією інституту та затвердженям нового штатного розпису, який передбачав ліквідацію лабораторій в інших містах.

У 1991 році Мудрий І.Л., завідуючий відділом народної освіти, створив науково-методичну лабораторію при методичному кабінеті, яка працювала над проблемою: "Проблеми інновацій навчально-виховного процесу і вчительська діяльність в умовах сільського регіону". В штаті лабораторії було два чоловіка: завідуючий та науковий співробітник (0,5 ставки). Завідуючим було призначено Арона Борисовича Резніка. На цій посаді він працював до кінця свого життя.

Інститутом системних досліджень освіти Міністерства освіти України схвалено до використання в навчальних закладах України інноваційна технологія Арона Борисовича Резніка "Картотека замість конспекту уроку" (лист Міністерства освіти України від 15 березня 1994 року № 348 "Про інноваційні технології навчання").

Творчий доробок А. Б. Резніка надзвичайно вагомий: 6 книг, 18 робіт у наукових збірниках, близько 300 статей. У своїх творах він сформулював низку цінних ідей, які за своїм змістом і характером відповідають педагогічним потребам сьогодення. Друковані праці А.Б. Резнік як педагог-новатор ретельно аналізував процеси реформування освіти, давав об'єктивну оцінку її здійсненню і у своїх нових поглядах випереджав час, прогнозував її майбутні шляхи щодо якості навчання та виховання школярів.

У квітні 1995 року після важкої хвороби помер ветеран педагогічної праці, завідуючий науково-методичною лабораторією відділу освіти райвиконкому, кандидат педагогічних наук А.Б.Резнік.

Постать Арона Борисовича Резніка, талановитого педагога, вмілого керівника, сучасника Василя Сухомлинського є візитівкою освіти Гайворонщини. З його новаторськими ідеями були знайомі далеко за межами школи, району, про його діяльність на освітянській ниві відгукувалися не просто позитивно, а із захватом його учні, батьки та колеги.

СИСТЕМА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ГАЙВОРОНСЬКОЇ

СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ № 5

Майже 17 років працював Арон Борисович Резнік директором Гайворонської п'ятої школи, яка була відома далеко за межами Кіровоградської області. Досвід роботи педагогічного колективу висвітлювався на обласних та республіканських виставках, публікувався в методичних посібниках та рекомендаціях Кіровоградського обласного інституту вдосконалення вчителів, описаний в 10 книгах, багатьох брошурах, був представлений на III і IV Всесоюзних педагогічних читаннях, 2 Всесоюзних, 8 республіканських та 16 обласних конференціях [6, с. 12].

В кімнаті-музеї А.Б.Резніка, що розташована в п'ятій школі, знаходимо автореферат кандидатської дисертації Резніка "Совместная деятельность педагогического коллектива и комсомольской организации по формированию у старшеклассников готовности к самообразованию" (1977 рік). У змісті наукової роботи знаходимо такі відомості, що за останні чотири роки учні п'ятої школи 4 рази брали участь у всесоюзних олімпіадах, 17 учнів були учасниками республіканських, 49 – переможцями і призерами обласних олімпіад.

У чому ж секрет педагогічного колективу Гайворонської школи? Чому учні з сільської місцевості мали змогу ставати призерами всесоюзних олімпіад та конкурсів? Як зародився "феномен п'ятої школи" (за матеріалами Постельняк А.І.) [7, с. 17].

Вся справа в майстерності тодішнього директора— Арона Борисовича, який був мудрим керівником, наставником для вчителів, батьків та учнів, гарним організатором та людиною з глибокими думками та чистим серцем.

Його система роботи з учнями, вчителями, батьками давала плідні результати. Ми спробували відтворити систему роботи Резніка з учительським колективом, склали схему "Створення ефективної системи науково-методичної роботи з педагогічними кадрами", де зобразили основні напрямки роботи директора з учителями Гайворонської середньої школи № 5:

Перший і найважливіший напрямок роботи школи – це створення ефективної системи науково-методичної роботи з педагогічними кадрами. "У навчальному процесі центральною фігурою був і залишається вчитель", - писав А.Б. Резнік [7, с. 17]. "Вчитель - неповторний", - так назвав Резнік один з розділів своєї неопублікованої книги "Творчий потенціал шкільного життя" [7, с. 17]?

Якісне навчання учнів неможливе без самоосвіти вчителів, вважав Арон Борисович. Він був майстром стимулювання і організації самоосвітньої роботи вчителів. Кожен вчитель розробляв документ - "План самоосвіти". Педагоги

школи були закріплені за певними періодичними виданнями, та на виробничих нарадах інформували інших про цікаві публікації.

В школі змістовно проходили традиційні форми роботи з педагогічними кадрами: педагогічні ради, засідання шкільних методичних об'єднань, психолого-педагогічних семінарів. Було запроваджено проведення виробничих нарад. До засідань ретельно готувалися. Арон Борисович розробляв списки обов'язкової для опрацювання літератури, тематика засідання вивішувалася на стенді, здійснювалося анкетування вчителів.

Кожен вчитель, як вважав Арон Борисович, повинен вміти здійснювати глибокий самоаналіз своєї праці, повинен знати свої сильні та слабкі сторони, "шукати методику по собі" [6, с. 17]. Добре знати можливості кожного вчителя повинен і керівник школи. З цією метою Резнік проводив анкетування учителів. Співзвучно із сучасним "модним" терміном "моніторинг". Анкети були змістовні, відповіді вчителів аналізувалися. Наприклад, одна з анкет, які пропонувалися учителям містила такі питання:

1. Від яких нарад, на Вашу думку, слід у школі відмовитися?
2. Що в школі, на Ваш погляд, робиться зайвого?
3. Що, по Вашому, слід ще внести в шкільне життя?
4. Ваші пропозиції щодо раціоналізації вчительської праці. [6, с. 17]

В кінці кожного навчального року директор проводив з учителями підсумкові бесіди. До такої бесіди Арон Борисович ретельно готувався. Він переглядав журнали, книги обліку відвіданих уроків. Він слухав аналіз вчителів своєї роботи, пропозиції щодо покращення роботи школи у новому навчальному році, переглядав плани самоосвіти, давав поради, які книги, статті опрацювати та включити до плану самоосвіти на наступний навчальний рік. Проводячи співбесіду наголос робився на позитивних моментах у діяльності вчителя. Вчителі дуже хвилювалися перед співбесідою. "Это было очень не просто, но так подтягивало, не давало расслабиться!", - згадує Євченко А.Г., вчитель хімії, заступник директора.

Ефективною формою методичної роботи є науково-практична конференція. З її темою педагогічну громадськість Арон Борисович ознайомлював заздалегідь. На пленарному засіданні розглядалися основні питання винесеної на обговорення проблеми, а під час роботи секцій обговорювалися конкретніші питання навчально-виховної роботи, відвідані уроки та виховні заходи у школі. На підсумковому засіданні заслуховувалися звіти керівників секцій, обговорювалися і приймалися рекомендації науково-практичної конференції.

Готуючись до січної конференції у 1970 році на інформаційному стенді заздалегідь було вивішено оголошення, що "відповідно до плану роботи школи буде проведена конференція по книзі В.О.Сухомлинського "Павлиська середня школа". На обговорення виносяться такі питання:

1. Життя педколективу в Павлиській школі. Що в ній можна запозичити нам?
2. Самоосвіта в Павлиській школі А у нас?
3. Традиції в житті школи. Які вони в Павлиші? Які вони в нашій школі?
4. Культ книги в школі. Що в цьому питанні повчального для нас? Як його реалізувати?
5. Виховна сила оформлення школи в Павлиші... Що нам зробити, щоб "стіни говорили"?...

Такий підхід до проведення конференції забезпечував глибоке вивчення проблеми, яка виносилася на обговорення, співставлення здобутих знань з власним досвідом, народження продуктивних ідей щодо творчого впровадження нових методик, педагогічних технологій.

Арон Борисович пишався своїм колективом, у своїх статтях, доповідях, рекомендаціях він висвітлював їх досвід роботи. Тактовно, мудро він спонукав вчителів до узагальнення власного досвіду, написання статей в періодичній пресі, підготовки доповідей, рекомендацій. Були опубліковані матеріали педагогів Гайворонської середньої школи № 5: Сашук Г.С., Заболотної Р.К., Олійник Г.С., Гальперіна Р.М., Мельник Н.С., Завальнюка В.Н., Баранова О.К., Челован А.П., Сашук А.С., Хороманської Н.Ф., Михайлова Є.К. та інших. Цікавою формою методичної роботи були виступи педагогів на підприємствах району з актуальних питань сімейної педагогіки, самоосвіти, самовдосконалення. А.Б. Резнік постійно згадував слова В.О.Сухомлинського, що "педагогіка повинна стати наукою для всіх - і для учителів, і для батьків"[7, с. 13].

Найкращою методично допомогою для вчителів було використання директором школи методу "директорська п'ятихвилинка". Суть методу полягала в тому, що під час відвідування уроків учитель обов'язково залишав п'ять хвилин для бесіди Арона Борисовича з учнями. Під час цієї розмови директора з учнями вчитель розумів свої прогалини під час висвітлення теми уроку. "Мне очень трудно было использовать эти 5 минут, - згадує Євченко А.Г. "Я много ходила с Ароном Борисовичем, чтобы понять, как их использовать правильно и я убедилась, что такие беседы дают возможность учителю как бы со стороны увидеть, что он недоучел в уроке. И это лучшая методическая помощь... Вот один лишь пример. Тема урока: "Площадь". Арон Борисович спрашивает: а сколько квадратных метров от школы к зданию клуба ж/д.? Чего только мы не

услышали! И 5 м² и 10 м² и т.п. Но никто и не подумал, что их спросили о расстоянии. Другие вопросы Арона Борисовича подтверждали, что они умеют находить площадь. А вот казалось бы упущен "пустяк" - не сделан акцент: расстояние и площадь чем измеряются? Почему? А вот эти слова не прозвучали, и смазались уже представления о понятиях".

Вся система науково-методичної роботи Гайворонської середньої школи № 5 будувалася навколо наукової організації праці (НОП). Наукова організація праці (НОП) – процес вдосконалення організації праці на основі досягнень науки і передового досвіду. Важливими елементами наукової організації праці вчителя є організація часу, методика роботи з книгою, техніка фіксації та оброблення інформації, методика відбору і зберігання готової інформації. Учитель повинен уміти правильно розраховувати, розподіляти час, уникати формальних заходів, намагатися поєднувати різні види діяльності (перевірку зошитів і слухання цікавої радіопередачі), використовувати раціональні методи виконання запланованого, кооперуватися з іншими вчителями (проведення класних годин у паралельних класах) тощо.

З метою ознайомлення педагогів з НОП в школі було оформлено стенди "Наукова організація навчальної праці", "На цьому тижні", "НОП у школі". На стендах були розміщені пам'ятки "Як працювати", висловлювання відомих людей про НОП, поради "Вчись самоосвіті", "Учись володіти собою". Впровадження в практику роботи педагогічного колективу школи НОП дало змогу збільшити вільний час педагогів, який вони могли використати на читання книг, підготовку до уроків, лекцій, доповідей, виконання громадських доручень.

Отже, Ароном Борисовичом Резніком створена ефективна система роботи педагогічного колективу. Євченко А.І. згадує: "Мы с благодарностью вспоминаем нашего великого наставника, учителя, творческий поиск которого заставлял нас идти вперед и искать новые пути к совершенству педагогического мастерства. И ощущать такое счастье от находок, какое ощущал Арон Борисович, делаясь с нами задумками. Не было для него большей радости, чем чувствовать единение наших мыслей, нашей поддержки и благодарности. Арон Борисович для всех, его знающих, - всегда был образцом мудрости, человечности, устремленности, заботливого отношения к людям".

ПОРАДИ ВІД АРОНА БОРИСОВИЧА РЕЗНІКА

СОВЕТЫ РАЗДРАЖИТЕЛЬНОМУ УЧИТЕЛЮ

Умейте отвлечься от забот на время

Как бы не были велики обрушившиеся на Вас неприятности, старайтесь время от времени избавляться от гнёта тяжёлых мыслей, отвлекаться какими-либо насущными заботами по работе или дома. Постарайтесь ни в коем случае не заразить своим дурным настроением окружающих Вас людей. Какие бы не случились у Вас неприятности, жизнь продолжается, и никто не вправе навязать другим свои мрачные мысли и тоскливое настроение. Если окружающие доброжелательны по отношению к Вам, они найдут возможность выразить свое сочувствие и оказать помощь.

Будьте разумными и тактичными. Очень плохое впечатление производит тот человек, который всякую свою (даже пустяковую) неприятность превращает в мировую проблему.

Иногда нужно и уступить

Упрямо настаивая на своем, мы часто бываем, похожи на капризных детей. Бойтесь быть капризными.

Прислушайтесь к точке зрения оппонента, уважайте ее и с достаточной долей самокритичности относитесь к своей точке зрения. Разумные уступки не только полезны для дела, но и вызывают уважение окружающих.

Нельзя быть совершенством абсолютно во всем

Некоторые люди живут в вечном страхе, что они хуже других. Их усилия удовлетворить высшим требованием часто ведут к болезненным переживаниям. Нельзя забывать, что таланты и возможности каждого из нас ограничены. Старайтесь, прежде всего, отлично выполнять главную свою работу и то, к чему Вы действительно имеете призвание. Для чувства удовлетворённости достаточно иметь успех в одной или двух областях, а остальное выполнять добросовестно и не ниже оптимального уровня.

Не предъявляйте чрезмерных требований

Тот, кто много ожидает от окружающих, постоянно испытывает раздражение, от того, что они чаще всего не отвечают его чрезмерным требованиям. Вы

совершаете большую ошибку, если постоянно критикуя, стремитесь переделать жену, тещу, своих товарищей. Взрослого человека перевоспитать очень трудно, а Вы, даже не сознавая этого, стремитесь сделать окружающих удобными для Вас. Перспективы успеха здесь минимальны, зато такой стиль поведения вызывает у окружающих негативное отношение. Принимайте людей такими, какими они есть (каждый из нас имеет право на индивидуальность), или вообще не имейте с ними дела. Старайтесь видеть в окружающих достоинства и в общении с ними опирайтесь на эти качества.

Таким образом, Вы, даже не ставя себе такую цель, в один прекрасный день обнаружите, что окружающие "перевоспитались", они вполне устраивают Вас.

Не впадайте в гнев

В гневе значение ума падает, исчезает его проницательность и достоверность суждений.

Приучайте себя к паузе, предшествующей вспышке гнева. А во время этой паузы постарайтесь осмыслить ситуацию. В этом случае Вам успеет прийти в голову мысль о том, что вспышка гнева, не принесёт облегчения и будет чревата лишь новыми неприятностями и осложнениями.

Лучше всего, если Вам представится возможность, разрядиться не гневными словами, а тяжёлой физической работой или упражнениями. Здоровая физическая усталость поглотит Ваш гнев.

Старайтесь не оставаться наедине со своими неприятностями

Рассказать доброжелательному и рассудительному человеку о том, что Вас тревожит, - значит принести себе огромное облегчение. Советы Вашего собеседника могут даже не иметь большого практического значения, важно его сочувствие, заинтересованность. В качестве такого человека может оказаться жена, мать, отец, близкие или даже совершенно незнакомый человек, случайный попутчик в поезде или самолёте.

В свою очередь будьте готовы сами выступить в роли доброжелательного слушателя чужой исповеди, разделяющего "чужое" горе.

Цитати з книги "А.Б. Резнік – вчений, талановитий педагог-новатор" (авт. Мудрий І.Л., Поліщук В.П., Постельняк А.І., Романюк Т.Б.)

- ✓ У неопублікованій книзі "Творчий потенціал шкільного життя", відповідаючи на питання "Коли педагогічну ідею можна вважати дозрілою для повсякденного втілення?". А.Б.Резнік підкреслював: "З нашого погляду тоді, коли вона переконливо теоретично обґрунтована, трансформована у дидактичну концепцію, зазнає методичної інтерпретації та втілена в технологічну конкретику". "Нова ідея", має оволодіти свідомістю педагога чи педагогічного колективу, стати джерелом натхнення для творчої праці, спонукати до пошуків, до творчого осмислення ідеї; її, трансформації в особистій творчій лабораторії".
- ✓ "Кожному необхідно знати себе, свої можливості, сильні і слабкі сторони, шукати методику по собі".
- ✓ "Найважче в керівництві педагогічним колективом, - забезпечення зростання вчителя – професійного і творчого. Тут диктатом не візьмеш... Потрібно пропагувати позитивне в роботі кожного вчителя".
- ✓ У книзі "Творчий потенціал шкільного життя" А.Б.Резнік підкреслював: "Чим ширше і глибше вивчаємо ми досвід інших, тим впевненіше працюємо самі над цією проблемою, результативніше одержуємо і свої зернята досвіду".
- ✓ "У самому процесі навчання – майбутнє, вважаю, за організацією самоосвіти в школі..."
- ✓ "Необхідна система дій школи розвитку пізнавальної діяльності учнів, яка повинна мати за основну єдність урочної та позаурочної роботи: пізнавальна діяльність на уроці спонукає учня до пошуку можливостей для розширення знань в гуртках, а позакласні заняття стимулюють внутрішні прагнення до пізнання основ наук на уроці".
- ✓ Арон Борисович підкреслював перспективність кооперації зусиль кількох учителів-предметників, наголошуючи, що це вигідно з точки зору економії часу: учень виконує одне завдання, яке розглядається і оцінюється з різних позицій кількома вчителями.
- ✓ "Шкільна предметна олімпіада своєрідний огляд творчих інтелектуальних можливостей учнів".
- ✓ "За правило необхідно взяти: батьки мусять бути в курсі всіх нових починань школи, зрозуміти їх перспективність та важливість. Тоді їхня позиція набуває сприятливого спрямування, що безсумнівно, стимулює роботу".

- ✓ "Школа повинна дати не тільки певний обсяг знань, але й навчити використовувати їх. Веління часу – безперервна освіта".
- ✓ "Тестування – підкреслював у 1994 році А. Б. Резнік, - все ширше впроваджується в різні сфери життя... Тенденція очевидна: тестування – це не якась короткочасна компанія, не погоня за новацією"
- ✓ "Школа обплутана реальностями сьогодення, насамперед його негативностями. З найстрашніших серед них вважаю недисциплінованість людей, некомпетентність, безвідповідальність значної частини кадрів, нехтування моральними цінностями, жорстокість".
- ✓ "Освіта повинна обережно ставитись до новацій, але відмовлятися від усталеності тоді, коли вона себе вичерпала і простежуються ефективніші підходи".
- ✓ "Пошук, на мій погляд, має бути ледь не атрибутом педагогічної діяльності та завжди зважений, осмислений".
- ✓ "Успішним вихованням дітей може бути за умов, коли воно шкільно-сімейним як забезпечується єдина спрямованість сім'ї та школи".
- ✓ "Створюйте в сім'ї атмосферу змістовного духовного життя і дитина навчиться до такого буття".

ЕДИНЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ

К УЧИТЕЛЯМ ШКОЛЫ.

I. ДО НАЧАЛА УРОКА УЧИТЕЛЬ ОБЯЗАН:

1. Прибыть в школу не позже, чем за 10 минут, подготовить наглядность и оборудование к уроку, настроиться на урок, взять с собой журнал.
2. После первого звонка находится у класса, встречая учеников.
3. Ознакомиться с распоряжениями, объявлениями администрации и общественных организаций школы / на доске объявлений в учительской/.
4. В случае невозможности придти на урок информирует заместителя директора по учебно-воспитательной работе заблаговременно, памятуя, что администрации школа необходимо время для организации замещения.

II. ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К УРОКУ.

1. Учитель заходит на урок по второму звонку.
2. Ученики, приветствуя учителя, встают и отвечают на его приветствие.

3. Дата, тема, план урока в 4-10 классах записываются на доске до начала урока.
4. О/г момент сводится к минимуму:
5. а/ об отсутствующих в классе дежурные докладывают в письменной форме.
6. б/ о выполнении домашнего задания / кто не выполнил/ докладывают дежурные или звеньевые, объяснение о причине невыполненного задания учитель принимает после урока.
7. Учитель обязательно формулирует цель урока и подводит его итоги в любой форме.
8. Оценки выставляет в журнал, оглашает и комментирует их в конце урока.
9. Домашнее задание комментируется учителем обязательно. Учитель контролирует запись задания в дневники.
10. Все оценки учитель обязательно выставляет в журнал и дневник ученика.
11. Если ученики не поняли объяснения, домашнее задание по-новому/ изучавшемуся на уроке / материалу не дается.
12. Запись в журнал о проведенном уроке делается учителем после проведенного урока сразу в классе или в учительской.
13. Учитель заканчивает урок точно по звонку, не смеет задерживать учеников на перемене.
14. Если на уроке присутствует проверяющие, учитель оставляет ему 5 минут для проверки качества усвоения материала. В случае, если проверяющий этого не делает, проверку усвоения проводит сам учитель.
15. Удаление учителем ученика с урока считается самым большим браком в его работе. Учитель обязан к этому не прибегать.
16. В числе обязательных требований к уроку считать:
 - а/ добродушный тон учителя.
 - б/ внимательное отношение к детям.
 - в/ объективность учителя в оценке познание, ученика.

г/ соблюдение норм домашних задание в соответствии с Уставом.

17. Об окончании урока учитель объявляет ученикам, те встают и отвечают на его прощание.

18. Опоздавшие допускаются к уроку, причину опоздания ученик объясняет после урока.

19. Если ученик предупреждает учителя о том, что не подготовил урок, тот не спрашивает его. Принимает во внимание просьбу и сообщение кл. руководителя относительно самочувствие отдельных учащихся.

20.Примечание:

Требования к уроку относительно его содержание и методики обсуждались учительским коллективом на производственных совещаниях / "Каков он, современных урок?", "Почему не успевает ваш ученик?/" и утверждаются педсоветом.

В пункты 3, 4/6/, 5, 6, 9, 12 учитель может внести изменения, если они обусловлены методическим замыслом урока.

III. ПОСЛЕ УРОКА УЧИТЕЛЬ ОБЯЗАН.

1. Предложить ученикам привести класс и рабочие места в порядок.
2. В учительской соблюдай тишину, создавай условие себе и коллегам подготовиться к следующему уроку.
3. Осуществляет предварительно, самоанализ урока.
4. Информирует классного руководителя в случае необходимости о работе класса на уроке.

Міністерство освіти України
Інститут системних досліджень освіти України

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ ПРО СУЧАСНУ ТЕХНОЛОГІЮ **"Картотека замість конспекту"**

Інститут системних досліджень освіти України проводить заочний семінар "Сучасні педагогічні технології - у навчальний процес".

Пропонуємо до вашої уваги, на наш погляд, цікаву технологію, автором якої є Резнік А. Б., вчитель СШ № 1 м. Гайворона Кіровоградської області, кандидат педагогічних наук.

Свою ідею Арон Борисович назвав "Картотека замість конспекту". Суть її в тому, що запис інформації до уроку робиться на окремому, певного формату, аркуші /картці/.

Картки, на яких записується лише одна думка, дають можливість переміщувати їх при потребі, вилучати застарілу чи зайву задля даної мети. Класифікують картки відповідно до плану уроку. На кожній вказується джерело, звідки взято відповідне положення.

Що дає заміна конспекту картотекою вчителю?

Легко вилучається застаріле без будь-якої шкоди для реалізації поставленого завдання.

Створюється можливість перманентного оновлення і збагачення інформаційного потенціалу уроку актуальними ідеями, положеннями, твердженнями, дискусійними позиціями, творчими задумами. Полегшується користування дидактичними заготовками.

Створюється можливість для аналізу навчально-виховної діяльності. Будь-які роздуми, що прийшли й мимохідь, закріплюються і у свій час пригадаються.

Картки в картотеці різного формату /за висотою/ та кольору, а довжиною всі вони однакові - 10 см. За висотою - 10, 8, 6, 5 см.

Перші три різні за кольором. 10x10 - картка для запису теми курсу; 8x10 - теми уроку; 6x10 - плану уроку. Найбільше карток розміром 5x10. Це, по суті, той самий конспект уроку. На кожній з них - записи найрізноманітнішого характеру: твердження, події, цитати, спростування, запитання, посилання, бібліографічні помітки, цифрові лані, помилкова відповідь учня /щоб застерегти від неї інших/, оригінальна учнівська думка /щоб зробити її надбанням усіх/, завдання.

У своїй сукупності вони й складають конспект уроку чи позаурочного заходу в усіх його складових.

Перша рубрика до кожного уроку /6x10/ - "Методика". Тут вміщено картки, на яких записано план уроку, мету, дату вивчення, етапи уроку, запитання /кожне окремо/ для опитування чи закріплення, домашнє завдання, своєрідні відповіді учнів - цікаві, дивовижні, пошукові; матеріали для залікової роботи, дискусійних ситуацій тощо.

Далі - картки відповідно до навчальної програми за планом уроку. Основу цієї частини складають виписки з підручника, методичної літератури. Окрім цього - усе, про що вчитель збирається розповісти.

Як саме використовує свої картки Арон Борисович при підготовці до уроку?

План уроку звіряє з новим варіантом програми, виявляються зміни - переписує картку, ні - залишає все, як є.

Переглядає запитання, що ставив учням у попередні роки, відбирає ті, якими вважає за доцільне скористатися і нині.

За планом переглядає "конспект" уроку. Перегляд, як правило, стимулює творчий пошук. Виникає якась ідея - записує на картку; виявляється щось застаріле - вилучає; те, що в нинішній ситуації не заслуговує на розробку, але може пригодиться, переміщує у "Резерв" /є й така рубрика в його картотеці/.

За час роботи чи не кожному доводиться змінювати своє учительське амплуа: якісь предмети вводяться, інші виключаються з навчального плану. Часто це близькі за суттю аналоги предметів. Рідко буває так, щоб у нагромаджених картках щось не знадобилося.

Ефективність запропонованої ідеї полягав ще і в тому, що вона є хорошою основою для втілення у навчальний процес будь-якого програмового матеріалу, стане у пригоді тим, хто розробляв якусь проблему / реферат, доповідь, дисертацію тощо/.

ПАМ'ЯТКА КОНТРОЛЯ ЗА РАБОТОЙ ПРЕДМЕТНИКОВ

- ✓ Проверить единство требований к ученикам.
- ✓ Проследить, насколько удачно организовано мобилизующее начало урока у каждого учителя.
- ✓ Насыщен ли урок элементами нового, развивающего любознательность учащихся.
- ✓ Не наблюдается ли большого разрыва между обогащением учащегося теоретическими знаниями и выработкой практических умений и навыков на самом уроке?
- ✓ Проверять, как ведется работа на уровне со слабыми и сильными учениками.
- ✓ Воспитывающий характер обучения.
- ✓ Обратит внимание, своевременно ли на уроке дается домашнее задание, дается ли разъяснения, не допускается ли перегрузка.

ПАМ'ЯТКА ПО КОНТРОЛЮ ЗА РАБОТОЙ КЛАССНЫХ РУКОВОДИТЕЛЕЙ

1. Качество ведения дневников учащихся.
2. Участие в кружках.
3. Степень активности учащихся во всех школьных мероприятиях (политинформации...)
4. Связь классного руководителя с родителями.
5. Реакция классного руководителя и коллектива на неуспевающего учащегося уходящих с уроков.
6. Воспитательная работа, ее эффективность.

Страхи у дітей

Страхи у дітей можна поділити на природні ("інстинктивні") – страхи темноти, небезпечної висоти, крові, уколів і ран, загрозуючого вигляду обличчя чи поз людей і тварин і т. п., вікові (спочатку страх самотності), потім незнайомого, опісля породжуваного уявою та інше, та викликаним невірним вихованням, ("непедагогічні")...

Чого лиш не бояться діти!; як тільки ми не намагаємося лікувати своїх дітей від страхів! Серед "лікувальних прийомів" тримання, висміювання, погрози, побиття. Тож батьки для лікування страхів обирають... страх...

Універсального методу, який би підходив усім дітям, боротьби зі страхами немає. Але є загальні принципи, які були розроблені ще тисячоліттями тому... Дитина боїться того, чого не розуміє. Тому потрібно пояснити природу того, чого вона боїться і самому показати, що того явища боятися нічого.

Як тільки дитина переконається, що те явище не приносить шкоду вам, кому вона довіряє, вона самостійно справлятиметься зі своїм страхом.

Уявне майже завжди страшніше дійсного. Тому якщо є така можливість, потрібно дати дитині помацати все те, чого вона невинно боїться...

З безпекою потрібно спочатку погратися. Потрібно придумати легкі гри з предметами страху, в яких дитина перемагає: гри в темряві, гра в масках, в казки. Добре допомагає у вивільненні від страхів малювання чи придумування "страшних" історій.

САМОДИСЦИПЛИНА УМСТВЕННОГО ТРУДА

КАК ЕЕ ВОСПИТЫВАТЬ В СЕБЕ?

№/п	Советы	Как применяем		
		Да	Нет	Частично
1	Если хочешь, чтобы у тебя было много времени, ежедневно читай.			
2	Умей слушать учителя. Конспектируй.			
3	Начинай рабочий день в шесть утра. Засыпай не позже 22:			
4	Умей выделить главное, занимайся им ежедневно.			
5	Создавай себе внутренние стимулы. Часто единственный стимул - только надо. Умей сосредоточиться настолько, чтобы надо постепенно превращалось в х о ч у.			
6	Будь требовательным в выборе книг для чтения. Исключай из круга чтения то, что может нарушить режим труда.			
7	Умей самому себе сказать: Н Е Т			
8	Не трать время на пустяки, пустую болтовню, бесполезное препровождение времени. Умей разговаривать с товарищами, сделать источником обогащения.			
9	Учись облегчать свой умственный труд в будущем, то есть создавай резерв времени для будущего. Создавай свою систему записей. Береги то, что почеркнул из книги.			
10	Для каждой работы ищи наиболее рациональные способы умственного труда. Избегай трафарета и шаблона... Чем глубже задумаешься, тем прочнее запомнишь.			
11	Умственный труд не может быть успешным, если тебе мешают. В часы сосредоточенного умственного труда			

	каждый должен работать вполне самостоятельно.			
12	Чередуй чтение научной литературы с чтением беллетристики.			

ХОРОШО ЛИ ВЫ ЧИТАЕТЕ?

Хороший читатель, предварительно подумав, что ему уже известно о предмете, приступает к чтению с определенными установками.	Плохой читатель читает весь материал с постоянной скоростью.
Хороший же изменяет скорость чтения в зависимости от хода мыслей автора и от своего интереса к содержанию. Он полностью концентрирует свое внимание и никогда не отвлекается от основного предмета.	Плохой читатель с большим трудом улавливает идеи автора.
Хороший читатель сразу же знакомится с построением (структурой), статьи, отделяет главное от второстепенного.	Плохой читатель начинает чтение, не знакомясь со структурой статьи, не отличает главное от второстепенного.
Хороший читатель одним взглядом постигает смысл ряда слов или целых предложений.	Плохой читатель идет по словам и связывает их лишь с помощью дополнительного мыслительного усилия. К некоторым местам текста он должен возвращаться многократно.
Хороший читатель никогда не перечитывает текст на второй раз. Его взгляд устремлен только в одном направлении - вперед. Причем только взгляд: остальные мышцы расслаблены,	Плохой читатель водит по строке пальцем, карандашом или чем-либо еще, некоторые вообще следуют за текстом кончиком носа (движением головы).
Хороший читатель читает безмолвно, не произнося звуков даже про себя, т. е. ни язык, ни рот не	Плохой читатель, если он даже не произносит читаемое, мысленно все-таки повторяет текст.

двигаются, не вибрируют голосовые связки.	
Хороший читатель думает о смысле вывода, а не об их словесной форме. Он не вглядывается особенно пристально в текст, ему не нужно останавливать движение глаз, взгляд скользит по строкам.	Для плохого читателя требуется множество остановок, у него очень не большой угол зрения, отдельный "кадры" ограничены. Поэтому возникает особая форма подсознательных привычных регрессий (возвратов к прочитанному).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гупало П.І. Науково-методична лабораторія // ПершOVERесень. – 1992. - № 9.

2. Гуріна Л. Школа Арона Резніка/ Л. Гуріна //Освіта України. – 2003. – № 86. – С. 6.
3. Калініченко Н.А. Ідеї випередили час // Освітнянське слово. – 2004. –№ 5. – С. 5.
4. Кравченко Ю.В. А.Б.Резнік – учений, педагог-новатор, сучасник і послідовник В.О.Сухомлинського // Кіровоградщині – 75: Розробки уроків і позакласних заходів для проведення Першого уроку в 2013/2014 навчальному році: / Укладачі: Ю.В. Міцай, Ю.С. Митрофаненко, С.М. Пляка, Н.С. Черткова. – Кіровоград, 2013.
5. Мацібора, Н. Хай "чомучки" стають "всезнайками" // Освітнянське слово. - 2013. - серпень-вересень. - С. 2
6. Мудрий І.Л., Поліщук В.П., Постельняк А.І., Романюк Т.Б. А.Б. Резнік – вчений, талановитий педагог-новатор. – Кіровоград: Центрально-Українське видавництво. – 2011. – 266 с.
7. Постельняк А.І. Педагогіка творчості В.О.Сухомлинського, досвід А.Б.Резніка в дії. Феномен Гайворонської п'ятої / А. Постельняк. – Кіровоград: Видавництво обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського, 2006.
8. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року. Розпорядження КМУ № 988-р від 14.12.16 року. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
9. Резник А.Б. Пути реализации идей В.А.Сухомлинского об умственном воспитании школьников в свете задач непрерывного образования. – Методические рекомендации работникам рай(гор)оно, рай(гор)метод-кабинетов, учителям, руководителям школ / А. Резнік. – Кіровоград, 1988. – С. 11, 20.
- 10.Резнік А.Б. Розумове виховання // Кіровоградська правда. - 1988. – 20 березня – С. 3.
- 11.Резнік А.Б. Самоосвіта учнів у школі. – К., 1979. – 45 с.
- 12.Резнік А.Б. Творчий потенціал шкільного життя.
- 13.Резник А.Б. Гражданское становление школьников // Педагогический поиск. – М., 1988 – С. 301-362.
- 14.Скаткин М.Н. Педагогический поиск. – М.: Педагогика, 1988. – 541 с.
- 15.Сосонська Л.І. Памяті педагога-новатора // ПершOVERесень. – 2004. - № 2 (87).

16. Сухомлинский В.А. Избранные произведения в пяти томах / В. Сухомлинский. – К., Радянська школа. – Т.1. – С. 79.

